

ת"פ 40135/06/13 - מדינת ישראל נגד רועי פנסו

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 40135-06-13 מדינת ישראל נ' פנסו
בפני כבוד השופט דב פולוק

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

רועי פנסו

הנאשמים

הכרעת - דין

בכתב האישום שבפני מואשם הנאשם באיומים, עבירה לפי סעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

לטענת המאשימה, ביום 30.1.2013 במרפאה לבריאות הנפש שבשכונת טלביה בירושלים, איים הנאשם על הפסיכיאטרית ד"ר יקטרינה לבוב (להלן: "ד"ר לבוב"). הנאשם עשה זאת בזמן שד"ר לבוב שוחחה עם סטודנטיות שהיו בחדר, לצורך תצפית לימודית, על מצבו של הנאשם. הנאשם נכנס לחדרה של ד"ר לבוב ואמר לה "אני שמעתי כל מילה שאמרת עליי, הקלטתי אותך בפלאפון, את נראית לי אחת שאוהבת שחונקים אותה". ד"ר לבוב ענתה בתשובה "ממש לא" ואז הנאשם אמר "אולי אשבור לך מפרקים". בשלב זה לחצה ד"ר לבוב על לחצן המצוקה והנאשם ברח מהמקום.

לטענת הנאשם, אמירתו לא נאמרה במטרה לאיים.

כן טוען הנאשם שרשויות הבריאות, בהם בית חולים הדסה והפסיכיאטרית ד"ר לבוב, לא פעלו כנדרש על פי סעיף 6 לחוק לטיפול בחולי נפש, תשנ"א-1981 (להלן: "החוק לטיפול בחולי נפש"). לדבריו, הם נמנעו מלטפל בו אף לאחר שפנה לקבל עזרה. במכתב השחרור מבית החולים הדסה נכתב שהנאשם סיפר שהוא משתמש בסמים והיה בגמילה, שהוא אינו עובד וצובר חובות ואף העיד שבכוונתו לעשות משהו רע למישהו. הוצע לו לפנות לאשפוז בבית החולים האזורי והוא סירב ונכתב במכתב שלמחרת בבוקר ידווח המקרה לפסיכיאטר המחוזי. לפי דבריה של ד"ר לבוב, לא היה לה מספיק זמן כדי לאבחן האם הנאשם סובל ממחלה מסוימת או נמצא במצב פסיכוטי. הוא הגיע לפגישה מוזנח בהופעתו, העיד שאינו ישן בלילות, משתמש בסמים, אמר אמירות מאיימות וסירב לבדיקה. אף על פי כן, אין כל פעולה ננקטת על ידי רשויות הבריאות. על כן, סובר הנאשם, שגם אם יקבע שאמר אמירה מאיימת, הרי שאמירה זו נאמרה על ידי אדם הנמצא שעתיים לאחר צריכת סמים, כשהוא פונה לפסיכיאטרית לצורך קבלת עזרה רפואית. לאור זאת, הוא

סובר שהאמירה יכולה להיכנס לגדר "הוצאת קיטור" או "הבעת כעס" כחלק מהיחסים בין מטפל למטופל.

בהקשר זה, הנאשם גם טען שלא נשאל להסכמתו לנוכחותן של שתי הסטודנטיות. אף אם הסטודנטיות הוצגו בפניו אין זה מונע את החובה לשאול להסכמתו לנוכחותן לפי חוק זכויות החולה, תשנ"ו-1996. בעניין זה, הנאשם העיד בצורה מפורשת שלו נשאל היה מסרב לנוכחותן.

עוד מוסיף הנאשם כי אמר את האמירה, לאחר, ולפני שחזר לחדרה של ד"ר לבוב, שמע מבעד לדלת הסגורה את השיחה שהתנהלה בחדר בין ד"ר לבוב לסטודנטיות. משיחה זו הבין שהרופאות בחדר מאבחנות אותו כמקרה קלאסי של הפרעה דו קוטבית או אישיות אנטי-סוציאלית. דבר שהרגיז אותו ביותר.

כן, מוסיף הנאשם, שנערך מחדל חקירתי בכך שלא אותרה המתמחה השנייה שישבה בחדר.

לכן סובר הנאשם שלאור הנסיבות יש לזכותו מביצוע עבירת האיומים. שכן, לכל הפחות, מדובר ב"זוטי דברים" שנאמרים בין מטפל למטופל במהלך טיפול ועל רקע הטיפול.

סעיף 6 לחוק לטיפול בחולי נפש קובע כי:

(א) פסיכיאטר מחוזי רשאי להורות בכתב כי אדם יובא בדחיפות לבדיקה פסיכיאטרית, אם הובאו בפניו ראיות לכאורה כי נתמלאו באדם כל התנאים האלה:

(1) הוא חולה וכתוצאה ממחלתו פגום, במידה ניכרת, כושר שיפוטו או כושר לביקורת המציאות;

(2) הוא עלול לסכן את עצמו או את זולתו סיכון פיזי מיידי;

(3) הוא סירב להיבדק בידי פסיכיאטר.

אולם נראה שלא ניתן לקבל את טענת הנאשם לפיה רשויות הבריאות לא פעלו כנדרש על פי החוק. שכן, כפי שעולה מחוות דעתה של הפסיכיאטרית המחוזית של ירושלים, ד"ר וואש, שנערכה ביום 26.3.2014, הנאשם נבדק ונמצא שהוא כשיר לעמוד לדין, אחראי למעשיו, כשהוא הבין ומבין את משמעותם ויודע שהם אסורים לפי החוק. כך נכתב בחוות הדעת:

"... בבדיקה: ... לא נצפתה התנהגות הלוצינטורית. תובנה מלאה לתהליך המשפטי ולסיבת הבדיקה הנוכחית.

סיכום: בבדיקה הנוכחית הנבדק אינו שרוי במצב פסיכוטי... מעולם לא אובחן כסובל ממחלת נפש, לא היה באשפוז ... משתף פעולה עם עו"ד ומסוגל להביא את גרסתו לבית המשפט. מבין את תפקידי בית המשפט, מבין את משמעות העבירה המיוחסת לו בכתב האישום. אי לכך כשיר לעמוד בדין. הנבדק לא לקה במחלת נפש בעת ביצוע המעשים המיוחסים לו בכתב האישום. הוא הבין ומבין את משמעות מעשיו ויודע שהם אסורים לפי החוק. הנבדק אחראי על מעשיו".

לאור האמור, אף אם ניתן, אולי, לקבל טענה שהיה על רשויות הבריאות לנהוג באמפתיה רבה יותר כלפי הנאשם לאור נסיבות חייו המורכבות ופנייתו המעידה על מצוקה רבה, כפי שעולה מדו"ח השחרור מן המחלקה הפסיכיאטרית של בית חולים הדסה עין כרם מיום 27.1.2013 ומסיכום הביקור של הנאשם המרפאה ביום 30.1.2013, אותו ערכה ד"ר לבוב, הרי שאין התנהגות זו עולה כדי אי מתן הטיפול הרפואי הנדרש על פי סעיף 6 לחוק לטיפול בחולי נפש. קביעה אחרת עלולה להביא למצב בלתי רצוי בעליל של אשפוז כפוי של אנשים אף שאינם סובלים ממצב פסיכיאטרי כנדרש על פי החוק. זאת כפי שעולה גם מדבריה של ד"ר לבוב במהלך עדותה בבית המשפט לפיהם:

"ש. ההגנה טוענים שאת התרשלת בתפקידך כי לא שלחת את הנאשם לבדיקה כפויה כמו שהיית צריכה לפי סעיף 6 לחוק לטיפול בחולי נפש ...

ת. אחרי הבדיקה התייעצתי עם הפסיכיאטר המחוזי לגבי זה, ככול שאני לא מצאתי עדות למצב פסיכיאטרי פעיל אז הוא לא ממלא קריטריונים לפי סעיף 6 לטיפול כפוי ... זה אומר שאם אני לא חושבת שהתקיפה או האיום היה כתוצאה ממצב פסיכיאטרי פעיל, לשכת הפסיכיאטר המחוזי עומדת בצד ... הם לא מעורבים אחרת כל פציינט שזועם עלינו יכול להיות בסכנה של אשפוז כפוי וזה לא נכון שיהיה כך".

(ע' 48 לפרוטוקול הדיון מיום 6.11.2017).

כעת עלינו לבחון האם הנאשם ביצע את יסודות עבירת האיומים על פי החוק.

עבירת האיומים קבועה בסעיף 192 לחוק העונשין לפיו:

המאיים על אדם בכל דרך שהיא בפגיעה שלא כדין בגופו, בחירותו, בנכסיו, בשמו הטוב או בפרנסתו, שלו או של אדם אחר, בכוונה להפחיד את האדם או להקניטו, דינו - מאסר שלוש שנים.

עבירת האיומים מורכבת מ**יסוד עובדתי** - הוא האיום גופו, כהגדרת הסעיף: **"המאיים על אדם בכל דרך שהיא בפגיעה שלא כדין בגופו, בחירותו, בנכסיו, בשמו הטוב או בפרנסתו, שלו או של אדם אחר".**

ומיסוד הנפשי - **"בכוונה להפחיד את האדם או להקניטו"**. לצורך הוכחת קיומו של היסוד הנפשי עלינו להוכיח שהנאשם הציב לנגד עיניו את המטרה והיעד של הפחדה והקנטה.

כעת נבחן האם התקיים במקרה דנן **היסוד העובדתי** של עבירת האיומים:

היסוד העובדתי של ה"איום" על פי תוכנו והשפעתו על האדם המאיים. צריך שהאיום המדובר יהיה רציני וממשי, להבדיל מאיום סתמי שאין מאחוריו כוונת מימוש; ואשר להשפעתו על המאיים. האיום הנאמר נבחן על פי אמות מידה אובייקטיביות, לפי הערכת האדם הסביר, כפי שהיא באה לידי ביטוי על רקע מכלול הנסיבות של כל מקרה. יש לבחון את מידת ההשפעה של הדברים על אדם רגיל בנעלי המאיים, ולא לפי הרגשתו הסובייקטיבית של המאיים הספציפי במקרה הנדון.

הנאשם תיאר במהלך דיון ההוכחות את מהלך האירוע:

"תקופה של 3-4 חודשים מובטל עם חובות הולכים וטופחים ... רעב כשהייתי עובד והיה לי כסף לצרכים אישיים אז הייתי צורך קאנביס ... על בסיס יומיומי ... חיפשתי מקום שמחלק אוכל ולא מצאתי הייתי על סף ייאוש טוטאלי ... חשבתי ... הפסיכיאטרית תעזור לי עם הקנאביס ואוכל לחזור לתפקד ... הגעתי לקופת חולים כשלא הייתי אני ... הושיבו שתי סטודנטיות בתוך הפגישה. הציגה אותן בשמות ולא אמרה לי מה המטרה שלהן ... לא הייתה גם שאלה אם זה מפריע ... היא שאלה אותי כל מיני שאלות ... איך אתה חושב שאני יכולה לעזור לך ... הצעתי את האופציה של שימוש בתרופת קנאביס כדרך טיפול. ביקשתי כתובות של בתי תמחוי ... ואם מגיע לי קצבאות ... היא טענה שאם לא אלך עם הטיפול התרופתי אין לה דרך לעזור לי ... שם הגענו למבוי סתום ... ויצאתי שבור וכועס ... שכחתי ניירות שלי במשרד שלה וחזרתי ... שמתי לב שאפשר לשמוע את כל השיחה שמתנהלת בפני בצורה ברורה ... בקרבת הדלת ... שמעתי מילים כמו "מקרה קלאסי של נרקיסיזם, הפרעה דו קוטבית ... זה גרם לי מאוד להתעצבן נכנסתי פנימה בלי לדפוק. יכולתי להרגיש את הפחד שלה ... של הסטודנטיות ... ביקשתי את הדפים/המסמכים ששכחתי ...

אני אמרתי את המילים הבאות שאני מצטער עליהן מאוד ... שכנראה שהיא אוהבת שמתנהגים אליה באלימות ... "אם את מתנהגת לכל מטופל בצורה כזאת אז ההסתברות שיקרה משהו אירוע אלים ... ההסתברות גבוהה מאוד".

הנאשם ממשיך ומעיד כי:

"ש. אמרת "את נראית לי אחת שאוהבת שחונקים אותה" זה נכון

ת. זה נכון אבל כמה שזה יישמע לא הגיוני זה היה במטרה להזהיר

ש. ד"ר העידה שהשיבה לך "ממש לא" ואתה עשית צעד ואמרת "אבל קודם אני אשבור לך מפרקים"

ת. זה לא נכון

ש. עדת תביעה 2 אמרה שאמרת לד"ר לבוב "את אוהבת ששופרים לך את המפרקת"...

ת. אני לא זוכר שאמרתי את זה ... לא היה"

(ע' 41-42 לפרוטוקול הדיון מיום 10.7.2017).

גם מן העדות שמסר הנאשם במשטרה ביום 30.1.2013, אשר שנגבתה על ידי סמ"ר תומר סונה (מסומנת ת/1) עולה כי:

"ש. ... איימת על יקרטרניה לבוב..?"

ת. זה לא נכון בעליל אולי היא הבינה את הדברים כאיום אבל איום ישר לא היה שם ... לא היה איום ...

כשיצאתי מהחדר ... היה שם שתי סטודנטיות ... חזרתי אחרי רבע שעה ושמעתי אותם מדברות עלי מנתחות אותי. ... זה מקרה קלאסי. מהרגע הזה דפקתי על הדלת וביקשתי בנימוס את הדפים שהיו בקבלה היא הביאה לי את הדפים ... ושאלתי אותה אם נניח היה במקומי שבסוף פגישה כמו שהייתה עם רמת אפסיות כמו שלך והיה שובר לך את המפרקת זה לא היה מקרה קלאסי. ומשם היא לחצה על הכפתור והגיע מאבטח ...

...

ש. מחומר החקירה עולה שאתה אמרת לה "אולי אשבור לך את המפרקים"?

ת. ... אני לא אמרתי לה שאני אשבור אני רק שאלתי אותה נניח ו... והיא לא ענתה לי על זה

ש. התכוונת לעשות לה משהו

ת. חס וחלילה

ש. אתה מודע לזה שזה איום?

ת. לא"

מעדותו של הנאשם במשטרה עולה כי אמר לד"ר לבוב, לכל הפחות, משפט כמו "נניח ואשבור לך את המפרקים". בניגוד לעדותו בבית המשפט בה הוא הכחיש כל אמירה באשר לשבירת מפרקים, הרי שמחקירתו במשטרה עולה שכן אמר משפט שכלל בתוכו איזושהי אמירה בנוגע לשבירת מפרקים.

ד"ר לבוב העידה במהלך דיון ההוכחות באשר לאמירתו המאיימת של הנאשם כי:

"חדר שלי הוא צר וארוך ... אין לי יציאה ממנו אם מישהו רוצה לדחוף אותי אין לי לאן לברוח ... ישבו איתי שתי סטודנטיות בקבלת חולים ... תחושה של האיום הייתה מהתחלה, משהו לא וורבאלי אבל חזק, ... שיתוף הפעולה היה מהתחלה די מוגבל ולא היה רוצה למסור חלק מהפרטים ... ואני לא בטוחה ולא יודעת למה לא מסרתי בעדות באותו היום, נראה לי שהנאשם ביקש להתעניין בקבלת קנאביס. הבדיקה התפוצצה כשלא רצה למסור פרטים הלאה. הוא יוצא ואני יושבת עם שתי הסטודנטיות ואחרי כל פונה יש דיון קליני קצר מה ראיתם ואיך אפשר לסווג את המקרה ... הוא נכנס בחוזק לחדר ... הוא מגיע מולי כשלצדי ... הסטודנטיות מצד שמאל, המקום מאוד צר, והוא אמר "אני הקלטתי את השיחה ושמעתי כל מילה" ונראה מאוד מאוד זועם. ואז אומר לי בלעג ובאיום "את נראית לי אחת שאוהבת שחונקים אותה" ואני אמרתי ממש לא. ואז הוא עשה עוד צעד ואמר "אבל קודם אני אשבור לך מפרקים" ואז קמתי מהכיסא ונסוגתי אחורה, הבנות קמות מהכיסאות ונצמדות לקיר ואז אני לוחצת על כפתור המצוקה ... והוא ברח ...

...

לפני שלחצתי על כפתור המצוקה היה לי הרושם שהוא עובר למעשים ומתחיל לעשות משהו - לחנוק או להכות".

(ע' 17-18 לפרוטוקול הדיון מיום 29.3.2017).

ד"ר לבוב ממשיכה ומעידה באשר לאמירתו המאיימת, לטענתה, של הנאשם:

"ש. אז התרכזת בדיוק במה שאמר הנאשם

ת. כן

ש. והוא אמר לך לפי מה שאת אומרת "את נראית לי אחת שאוהבת שחונקים אותה"

ת. כן

...

ש. והטענה שלו שהוא אמר "אני מקרה קלאסי?" אם מישהו היה נניח אומר שהוא חונק אותך זה היה יותר קלאסי בעיניך

ת. אני לא זוכרת את זה ככה

...

ש. ... היום בבית המשפט אמרת ... "ועכשיו אני אשבור לך מפרקים" ... מפנה לעדותך בשורה 10 ורשום בשגיאות כתיב "אול(ע)י אשבור לך מפרקים" ... בבית המשפט ... מדובר באיום של ממש שהולך להתממש בעוד שבהודעתך במשטרה את אומרת "אולי ... " והכוונה של הנאשם היא כוונה צינית ... כשאין אחרי האמירה הזאת שום דבר ...

ת. ... לגבי איום אני זוכרת, אני חיה את האיום הזה עד עכשיו"

(ע' 23-24 לפרוטוקול הדיון מיום 29.3.2017).

מדבריה של ד"ר לבוב עלה שהנאשם אמר לה **"את נראית לי אחת שאוהבת שחונקים אותה"** ולאחר שהשיבה לו שממש לא הוא המשיך ואמר **"ועכשיו אני אשבור לך מפרקים"** או לכל הפחות, כפי שהעיד בהודעה שמסרה במשטרה (שגיאות הכתיב במקור - ד.פ.) **"אול(ע)י אשבור לך מפרקים"**.

משפט הכולל בתוכו את האמירה לפיה כוונת הנאשם לגרום לפגיעה פיזית של שבירת מפרקים כמו "אשבור לך את המפרקים" הוא וודאי משפט מאיים כלפי כל פסיכיאטר סביר שהיה נמצא בנעליה של ד"ר לבוב. זאת אף אם קדמה לו המילה "אולי" אין המילה מפחיתה מן האיום במיוחד לאור נסיבות המקרה. כמובן שאין לראות באמירות מעין אלה, בהקשר הנוכחי, כאמירות לגיטימיות במסגרת טיפול בין מטפל מתחום בריאות הנפש למטופל ואין בשום אופן לראות בהן "זוטי דברים".

חיזוק לאיום שאמר הנאשם ולפחד שחשה ד"ר לבוב מדבריו עולה גם מעדות של ד"ר חן פיוטרן אחת הסטזריות

שהשתתפו וצפו במהלך הטיפול בנאשם במסגרת לימודיהן:

"... הייתי סטודנטית לרפואה בסבב פסיכיאטרי ... ישבתי עם ד"ר לבוב ... והגיע משהו שפנה להמשך הערכה או טיפול. אחרי שסיימנו לדבר איתו הוא יצא מהחדר וכעבור מספר דקות חזר לחדר ואז הוא התחיל לאיים על הפסיכיאטרית ... אמר "את נראית לי מישהי שאוהבת שמכים אותה" לא זוכרת בדיוק ... מישהי שאוהבת ששוברים לה את המפרקת ... הרגשנו מאוד מאוימות משפת הגוף שלו כמו גם מהמילים שאמר ובזה שהוא התפרץ לחדר ד"ר לבוב לחצה על לחצן המצוקה".

(ע' 26 לפרוטוקול הדיון מיום 29.3.2017).

ד"ר פיוטרן ממשיכה ומעידה שהרגישה מאוימת מדברי והתנהגות הנאשם:

"ש. כשהוא נכנס איך הרגשת

ת. פחדנו

(ע' 26-27 לפרוטוקול הדיון מיום 29.3.2017)

היא ממשיכה ומעידה כי:

"ש. את אמרת במשטרה שהוא אמר לרופאה "את נראית לי אחת שאוהבת שחונקים אותה"

ת. כן

ש. את דיברת עם ד"ר לבוב על בדיוק מה אמר לך

ת. לא

...

קראו לביטחון וקראו למשטרה ולא ישבנו ושוחחנו לתאם עמדות

...

ש. לאחר שהוא אמר "את נראית אחת שאוהבת שחונקים אותה" היא שאלה אותו אם הוא מאיים עליה

ת. כן

ש. ד"ר לבוב את השאלה הזאת היא לא מציינת, האם יש אפשרות שבדית את זה מליבך

ת. יכול להיות, ככה אני זוכרת ...

ש. לאחר מכן לטענתך הוא אמר "את אוהבת ששופרים לך את המפרקת" ...

ת. ככה זכרתי את הניסוח הזה"

(ע' 30-32 לפרוטוקול הדיון מיום 29.3.2017)

עדוּתה של ד"ר פיוטרן מחזקת את עדוּתה של ד"ר לבוב הן באשר לתחושת האיום שחשו יושבות החדר בסיטואציה האמורה והן באשר לתוכן האיום שנאמר אשר אף אם קיימים הבדלים פעוּטים באופן הניסוח של המשפט תוכנו ועיקרו שווים בשתי הגרסאות. לאור האמור הנני סבור שהנאשם ביצע את היסוד העובדתי הנדרש לצורך הרשעה בעבירת איומים בהתאם לסעיף 192 לחוק העונשין.

קעת עלינו לבחון האם הנאשם ביצע גם את **היסוד הנפשי** - "**בכוונה להפחיד את האדם או להקניטו**". על המאשימה להוכיח שהנאשם התכוון באמירתו להפחיד ולהקניט את האדם המאויים, כלומר - היסוד הנפשי מתקיים כשלנאשם הייתה שאיפה או לפחות מודעות, ברמה גבוהה של הסתברות, שדבריו המאיימים ישיגו יעד של הפחדה או הקנטה.

במקרה דנן, העיד הנאשם במהלך דיון ההוכחות שלא היה בכוונתו לאיים על ד"ר לבוב אלא דווקא להזהירה שאם תתנהג בצורה כזו אפאתית למטופליה עלול לבוא מטופל שיחנוק אותה (ע' 41-42 לפרוטוקול הדיון מיום 10.7.2017).

אולם עלינו להביא בחשבון שתחושת פחד חזקה עולה מעדויותיהן של ד"ר לבוב וד"ר פיוטרן אותן הבאנו לעיל. כמו כן, גם מעדותו של הנאשם עולה שלכל הפחות הייתה לנאשם מודעות ברמה גבוהה לכך שדבריו עלולים להתפרש כאיום:

"הם היו במצב שהבינו לא נכון. אני הרגשתי מהן שידור של פחד ...

...

ש. אתה אומר שהדברים שהשמעת בפני הרופאה והסטודנטיות לא היו איום ...

ת. הם לא היו איום. אבל הם יכלו להתפרש כאיום אם אתה רוצה."

(ע' 41-42 לפרוטוקול הדיון מיום 10.7.2017).

לאור האמור הנני סבור שהתקיים במקרה דנן גם היסוד הנפשי הנדרש לעבירת איומים על פי סעיף 192 לחוק העונשין. שכן לנאשם הייתה, לכל הפחות, מודעות גבוהה לאפשרות השפעתם המאיימת של דבריו כפי שהעיד בעצמו.

לאור האמור הנני מרשיע את הנאשם בעבירה של איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, המיוחסת לו בכתב האישום.

ניתנה היום, י"ב אדר ב' י"ב אדר ב' תשע"ט, 19 מרץ 2019, במעמד ב"כ המאשימה עו"ד אלעד לוריא, הנאשם ובא כוחו עו"ד אלכס גפני.